

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Desenvolvemento motor

Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	O05G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Díaz Pereira, María del Pino			
Profesorado	Díaz Pereira, María del Pino Reguera López de la Osa, Xoana			
Correo-e	pinod@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As condutas motrices desempeñan un papel transcendental no desenvolvemento e aprendizaxe durante a primeira infancia. A importancia do estudo das características e evolución dos cambios que se producen na motricidade infantil é innegable, xa que coñecendo mellor como se aprende, podemos ensinar dun modo máis efectivo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias

B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor de 0 a 6 anos.	A1	B1	C1	D1
	A2	B10	C2	D2
	A5		C4	D15
			C15	D21
			C53	

Adquirir recursos e estratexias para a intervención óptima no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor.

A1	B1	C1	D2
A2	B2	C21	D3
A3	B3	C53	D5
A4	B4		D6
	B5		D7
	B11		D8
			D9
			D11
			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D20
			D21

Coñecer, empregar e interpretar os resultados dos diferentes instrumentos de medida e avaliación da aprendizaxe e o desenvolvemento motor.

A1	B1	C2	D1
A2	B8	C4	D2
A3	B12	C23	D3
A4		C24	D5
		C25	D6
		C26	D7
		C36	D8
		C44	D13
			D15
			D21

Concienciar da diversidade na aula e da necesidade de atención persoalizada en función do nivel de competencia motora.

A1	B3	C21	D11
A2	B5		D12
A3	B9		D19
A4			

Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes co nivel de desenvolvemento motor dos nenos/as.

A1	B3	C2	D2
A2	B4	C4	D3
A3	B10	C15	D7
A4	B11	C16	D8
		C18	D12
			D14
			D17
			D20

Contidos

Tema

BLOQUE INTRODUCTORIO. Desenvolvemento e aprendizaxe motora. Conceptos xerais e modelos explicativos.

1. O ser humano/neno como un todo integral
2. A conduta motora é ALGO MÁIS que o movemento observable, é un proceso.
3. A diversidade de tarefas motrices
4. Múltiples capacidades subxacen ao movemento.
5. A conduta motora evoluciona desde os movementos reflexos, ata as habilidades motrices específicas.
6. Que factores ou procesos actúan nestes cambios? Desenvolvemento, maduración, crecemento, aprendizaxe
7. A aprendizaxe motora: como aprendemos e elementos implicados na aprendizaxe

BLOQUE I. Factores constitutivos da competencia motriz, concepto e desenvolvemento. Os primeiros movementos, control e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tónico-postural, lateralidade, respiración, relaxación, sensopercepción, habilidades corporais e manipulativas.

1. AS CAPACIDADES PERCEPTIVO-MOTRICES. CONCEPTO E PAUTAS EVOLUTIVAS NA PRIMEIRA INFANCIA.

- 1.1. Percepción corporal. O esquema corporal
Factores que integran a dimensión da corporalidade
Trastornos psicomotores da concienciación corporal
- 1.2. Percepción espacial. Espacialidade.
Factores que integran percepción espacial
Trastornos relacionados coa percepción espacial
- 1.3 Percepción temporal.
Factores que integran a percepción temporal
Trastornos na percepción temporal

2. As CAPACIDADES COORDINATIVAS. CONCEPTO E PAUTAS EVOLUTIVAS NA PRIMEIRA INFANCIA.

- 2.1. Coordinación dinámica xeral
- 2.2. Coordinación segmentaria
- 2.3. Coordinación visomotora

3. CONCEPTO, CLASIFICACIÓN E PAUTAS EVOLUTIVAS DAS HABILIDADES MOTRICES

3.1 HABILIDADES MOTRICES CORPORAIS

- A marcha
- A carreira
- O salto
- O xiro

3.2. HABILIDADES MOTRICES MANIPULATIVAS

- Lanzamento
- Recepción
- Golpeo
- Patada

BLOQUE II. Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención

1. CONCEPTOS XERAIS SOBRE AVALIACIÓN MOTRIZ

- 1.1. Para que se avalía?
- 1.2. Cando se avalía?
- 1.3. Que se avalía?

2. PROBAS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PSICOMOTRIZ PARA A ETAPA DE 0-6

- 2.1. Preschooler Gross Motor Quality Scale (PGMQ)
- 2.2. Escala de avaliación da psicomotricidade en idade Preescolar (EPP)
- 2.3. MABC-2
- 2.4. Protocolos para avaliar a preferencia lateral

3. ELABORACIÓN DO INFORME SOBRE DESENVOLVEMENTO MOTOR

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	4	10	14
Estudo previo	4	12	16
Presentación	4	10	14
Prácticas de laboratorio	20.5	24.5	45
Lección maxistral	14	21	35
Cartafol/dossier	4	20	24
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolverá exercicios de diferente índole (mapas conceptuais, estudo de casos, deseño follas observación...) vinculados ao marco conceptual desenvolvido na sesión maxistral.
Estudo previo	Trátanse de actividades dirixidas a motivar e tomar contacto de cara á iniciación a un bloque temático. Farase basicamente a través da lectura de artigos ou outros recursos bibliográficos.
Presentación	Exposición escrita e oral por parte do alumnado ante o docente e compañeiros dun tema relacionado cun problema o situación abordado nas prácticas de laboratorio.

Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas coa finalidade de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse no laboratorio de avaliación motora ou ben na aula de educación física.
Lección maxistral	Exposición dos contidos fundamentais da materia. A metodoloxía será participativa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo previo	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Prácticas de laboratorio	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Presentación	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Cartafol/dossier	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Exposición e defensa dun deseño de intervención interdisciplinar para estimular o desenvolvemento motor na etapa de Educación Infantil. O tópic de partida será unha obra de literatura infantil.	30	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B11	C1 C2 C4 C15 C21 C23 C24 C25 C26 C36 C44 C53	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
Cartafol/dossier	Elaboración de informes de prácticas de avaliación de desenvolvemento motor.	30	B2 B3 B11	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C23 C24 C25 C26 C36 C44	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D13 D15 D17 D21
Exame de preguntas obxectivas	A proba de avaliación consistirá nun exame escrito que recollerá cuestións teóricas e prácticas relacionadas cos bloques de contidos que conforman a materia. Poderá ser tipo test ou preguntas de natureza aberta a desenvolver.	40	B1 B8 B9 B10 B12	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C24 C44 C53	D1 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA (PARA ALUMNOS QUE ASISTEN AO 80% DE CLASES TEÓRICAS E PRÁCTICAS)

Para optar por este sistema de avaliación é imprescindible asistencia ao 80% das prácticas .

PROBA OBXETIVA	PORTAFOLIOS	INTERVENCIÓN
40% (4 puntos)	30% (3 puntos)	30% (3 puntos)

Para superar a materia é necesario alcanzar o 50% en cada apartado obxecto de avaliación.

SISTEMA DE AVALIACIÓN PARA ALUMNADO QUE NON ASISTEN A CLASES TEÓRICAS E PRÁCTICAS

Para alumnado non asistente ou que non alcanzan o 80% de asistencia, a avaliación de competencias teórica

AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS TEÓRICAS 40%	AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS PRÁCTICAS 60%
A avaliación para alumnado non asistente realizarase mediante exame escrito que contén preguntas de desenvolvemento e preguntas tipos test. O manual de referencia para a preparación da parte teórica da materia é o seguinte: Granda, J., & Alemany, I. (2003). Manual de aprendizaje y desarrollo motor. Barcelona: Paidós Educación Física	A avaliación para alumnado non asistente realizarase mediante dous procedementos: entrega de dossier de prácticas e exame escrito. En Moovi poderá atoparse unha descrición detallada de todas as prácticas desenvolvidas ao longo do curso.

As competencias non superadas na convocatoria de xuño poderán superarse na convocatoria de xullo. As competencias superadas mantéñense. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames".

Encoherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para o alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para o alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

É importante a participación nas primeiras sesións da materia para comprender o proceso do seu desenvolvemento. Toda a información necesaria para superar a materia atópase na plataforma Moovi a disposición dos alumnos/as

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Granda, J., & Alemany, I. **Manual de aprendizaje y desarrollo motor. Una perspectiva educativa**, Paidós Educación Física, 2002

Perez, L., Hernandez, F., Marín, M., & Sicília, A. **Control y aprendizaje motor.**, Editorial Síntesis, 1999

Francisco Ruiz, J. & García Montes, M.E., **Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales y no convencionales como recursos metodológicos**, Gymnos, 2001

Henderson, S. E., Sugden, D. A., & Barnett, A. L., **MABC-2: Batería de evaluación del movimiento para niños-2**, PsychCorp, 2012

Mayolas, M. C., **Un nuevo test de valoración de la lateralidad para los profesionales de la educación física.**

Apunts. Educación Física y Deportes, 71, 14-22., Nº 71, 14-22, Apunts. Educación Física y Deportes, 2003

Bruininks, R. H., **Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency, (BOT-2)**, Pearson Assessment, 2005

Bibliografía Complementaria

Fernández, E., Gardoqui, M.L. y Sánchez, F., **Evaluación de las habilidades motrices básicas**, Inde Publicaciones, 2007

Sun, S. H., Zhu, Y. C., Shih, C. L., Lin, C. H., & Wu, S. K., **Development and initial validation of the preschooler gross motor quality scale**, nº 31(6), 1187-1196, Research in developmental disabilities, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/O05G110V01503

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

1. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.
 2. Asistir ao primeiro día de clase resultarache moi beneficioso para comprender os obxectivos xerais da materia e a súa dinámica organizativa. Na primeira sesión da materia achegarase unha visión de conxunto e anticiparanse as tarefas e actividades que serán desenvolvidas.
 3. Será especialmente importante acudir ás titorías das profesoras, así como a visita frecuente á plataforma docente da nosa Universidade TEMA. Nela poderás atopar todas as actividades que deberás realizar para a túa formación e a superación desta materia.
 4. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)
 5. A túa condición de alumno/a da Universidade de Vigo, ábreche as portas a moitos recursos, ofertas e servizos. No SIOPE encontrarás toda a información sobre as posibilidades formativas, culturais e deportivas que podes encontrar na nosa Universidade.
-